Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 sierpnia 1930 r. № 15.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO“
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 sierpnia 1930 r. № 15.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

Redaktor ALEKSANDER SŁOMIŃSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. 3-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. 3-to-Krzyska Nr. 13 m. 15.
Tel. 442-63.

Uwagi o polityce kredytowej komunalnych kas oszczędności.

Polityka kredytowa komunalnych kas oszczędności, jako zespół tych wszystkich zasad, któremi kierować się winny władze poszczególnych kas przy kredytowaniu ludności zamieszkałej na terenie danego związku poręczającego—jest zagadnieniem niezmiernie doniosłem dla sprawnego i racjonalnego funkcjonowania instytucji.

Komunalna kasa oszczędności danego powiatu, a więc instytucja o szerokim i poważnym zakresie działania—powołaną jest do przychodzenia z pomocą ludności powiatu, a w szczególności drobnemu rolnictwu, co wyraża się w udzielaniu jej kredytów gotówkowych, wekslowych i t. d.

Jest rzeczą bardzo niewskazaną, aby to dobrodziejstwo, którem jest bezwątpienia kredyt dla drobnego gospodarstwa wiejskiego podnoszącego się i rozwijającego w niepodległem państwie w trudnych latach powojennych—było podawane ludności w sposób nieodpowiadający ani jego znaczeniu, ani mogącym wyniknąć skutkom. Kredyt dla rolnictwa podobnież, jak mądra taryfa celna dla państwa — powinien ochraniać, rozwijać, potęgować siły gospodarcze ludności, oraz sprzyjać jej dążeniom do zwiększenia dobrobytu ludności. Tak jak każde gospodarstwo musi być prowadzone z pewnym planem rozumnie i celowo pomyślanym—również i komunalna kasa winna bezwzględnie opracować te wskaźniki działania, któremi kierować się będzie przy kredytowaniu ludności.

Ogół tych wskazań stanowić będzie pewien system, inaczej mówiąc, politykę kredytową instytucji, przyczem słowo polityka w jego brzmieniu dosłownem—oznaczać będzie tutaj—pewną umiejętność.

Spotykamy się—niestety—często z mniemaniem, iż nie polityka kredytowa jest potrzebna dla instytucji, ale większa suma kredytu.

To niezrozumienie oraz niedocenienie wartości tych podstaw, na których działalność danej instytucji opartą być powinna—przesądza w tych poszczególnych wypadkach o racjonalności jej prowadzenia.

Posłannictwo, sama idea istnienia komunalnych kas polega przedewszystkiem na gromadzeniu oszczędności, a następnie na rozumnem i planowem zużytkowaniu posiadanych środków obrotowych składających się, jak wiadomo, z funduszów własnych i obcych.

Należyte zużytkowanie tych środków jest sprawą doniosłej wagi i znaczenia. Winno być ono—jak powiedzieliśmy—ujęte w ramy pewnego ściśle zawczasu nakreślonego planu. Plan działania, jako system nerwowy instytucji — stanowiłby o całej jej działalności. Zawierać on będzie cechy, uwzględniające w pierwszym rzędzie potrzeby terenu, następnie powinien odpowiadać wszystkim warunkom rozumnego planu gospodarczego, a mianowicie być rozumnym, celowym i skutecznym.

Władze komunalnej kasy, przystępując do kredytowania ludności muszą przedewszystkiem uwzględnić specyficzne potrzeby lokalne. Tereny nawiedzone klęskami żywiołowemi muszą doznać specjalnej pomocy kredytowej, to samo dotyczy okolic o gruncie mało żyznym, jałowym, nieużytkownym, chociażby miejscowości te były znacznie oddalone od miejsca urzędowania danej kasy, a ludność wskutek rozmaitych przyczyn nie zwracała się o kredyt do niej. Z doświadczenia wiemy, że fakt niezwrócenia się drobnych rolników we właściwym czasie z prośbą o kredyt do kasy nie stanowi jeszcze dowodu, że kredyt taki nie jest im potrzebny, trzeba bowiem wniknąć i poznać przyczyny, które wpłynęły na ten jakoby brak zainteresowania kredytem udzielanym przez kasy i rzekomą dostateczność własnych środków ze strony danej części ludności.

Kredyt winien być rozumnym, co łączy się z jednej strony z potrzebami indywidualnemi danego terenu, z drugiej zaś — wymaga od kasy, aby pożyczki rozdzielane były przez nią zgodnie z istniejącem zapotrzebowaniem. Potrzeba kredytu (z wyjątkiem wypadków nieoczekiwanych) nie powstaje nagle, żywiołowo, ale stopniowo, zwolna, jako skutek tych przyczyn, znajomość których jest nietylko możliwą, dostępną, ale nawet obowiązkową dla komunalnej kasy. Po-

winna zatem ona przewidywać również rosnące zapotrzebowanie, aby nie być zaskoczoną jego konkretną formą — napływem zgłoszeń.

Władze kasy winny znać teren, ludność, warunki miejscowe, a kredytowanie nie może ograniczać się tylko do zaspakajania wypadkowych, przygodnych petentów. W tej samej dziedzinie rozumowania znajduje się konieczność podziału tej części posiadanych środków obrotowych, która przeznaczoną jest np. dla pożyczek drobnym rolnikom — w sposób możliwie równomierny między poszczególne gminy. Zazwyczaj pożyczki otrzymują drobni rolnicy gmin, znajdujących się najbliżej miasta powiatowego, siedziby kasy. Ludność ta nie powinna być więcej — że się tak wyrazimy—uprzywilejowaną w stosunku do innych, chociażby z tego względu, że najłatwiej jest jej korzystać ze wszelkich udogodnień płynących z bliskości „powiatu".

Jedynem wytłumaczeniem faktu, że ludność pewnej gminy obok miasta powiatowego otrzymała dajmy na to—85 pożyczek, podczas gdy drobni rolnicy z dalszych gmin znikomo mniej, albo nawet wcale — służy najczęściej zdanie, iż „tamci", z gmin krańcowych nie zabiegali o pożyczki, nie składali podań i t.p.

Dlaczego? Czy dlatego, że są dalej, a przecież im może więcej (i tak przeważnie bywa), niż sąsiadom „powiatu" kredyt taki jest potrzebny? a przecież mają trudniejszy dostęp, więcej czasu i pieniędzy pochłaniającą komunikację!

A może dlatego, że dowiedzieli się, iż w danej komunalnej kasie zabrakło funduszów po zaspokojeniu licznych pod miastem mieszkających rolników? Narzekania w tym względzie będą zupełnie zrozumiałe i godzą one w sprawiedliwość poczynań kasy przy kredytowaniu ludności. Równomierność w podziale kredytu, czyli sprawiedliwy rozdział pożyczek jest tak samo ważnem zadaniem, jak jego celowość lub skuteczność.

Pożyczki udzielane być winny na cele ściśle określone. W stosunku do drobnych rolników cel ten musi się pokrywać z potrzebą gospodarczą. Treścią jego jest podnoszenie gospodarstwa, doraźna pomoc finansowa, która dąży do ułatwienia rolnikowi pracy na roli, lub zapełnienia luk w jego inwentarzu. Pożyczki na konsumcję i podatki nie mogą być uważane za uzasadnione gospodarczo, gdyż nie są istotą, częścią gospodarstwa, ale konsekwencją jego istnienia. Powinny być one bezwzględnie zaniechane, ponieważ stwarzają błędne koło zaciągania jednych długów na pokrycie drugich. Kasa musi pilnować, aby podawane przez pożyczkobiorców przy zgłoszeniach cele — były realne, rzeczywiste, a nie były tylko pozorem, ułatwiającym dłużnikowi zdobycie gotówki.

Kredyt musi być dla pożyczkobiorcy skuteczny, czyli przynieść mu korzyść w tym właśnie kierunku, w jakim został udzielony. Skuteczność kredytu nie opiera się jednak tylko na tym warunku przynoszenia korzyści. Pożyczkobiorca, uzyskując korzyść z kredytu, musi być jeszcze w możności zwrócić w terminie pożyczkę. Zużycie gotówki na dany cel powinno przynieść oprócz osiągnięcia celu—taką sytuację dla dłużnika, aby miał pokrycie dla swego długu.

W ciągu terminu swego trwania pożyczka musi się zamortyzować, czyli pokryć w ten sposób, że dług w terminie będzie umorzony, a cel przez pożyczkobiorcę (chociażby tylko w pewnej części) osiągnięty. Jakkolwiek jest to proste — nie jest jednak należycie rozumiane.

Komunalna kasa musi dopomóc pożyczkobiorcy, ażeby nie brał pożyczki nieopatrznie na taki cel, na który zużycie gotówki nie przyniesie mu rezultatów w przewidzianym czasie, umożliwiając jednocześnie zwrot pożyczonej sumy. Zbyt częstym jest faktem udzielanie drobnych pożyczek rolnikom na okres kilkumiesięczny na budowę. Komunalne kasy, postępując nieostrożnie, pogłębiają „zarzynanie się" drobnego rolnika krótkoterminowym kredytem, który o ile jest użyty na inwestycje gubi go i gnębi. Kasa operuje zazwyczaj ograniczonemi funduszami, w dużej części pochodzącemi z kredytów państwowych. Kredyty te trzeba zwrócić w terminie, a wydostać od drobnego rolnika, wdającego się w poważne inwestycje niepodobna. Łatwo przewidzieć skutki, wypływające z tego stanu, konsekwencję którego ponoszą do spółki zarówno drobny, nieświadomy czasem nieoględności swego czynu—rolnik, jak i kasa.

Termin, na jaki kasa udziela pożyczek swoim pożyczkobiorcom, zależy w zupełności od porozumienia obydwuch zainteresowanych stron w granicach możliwości finansowych kasy. Nadmienić tu wszakże należy, że dopóki komunalna kasa nie zbierze kapitału oszczędnościowego za wymówieniem dłuższem, dopóty operacje jej finansowe muszą się obracać w granicach stosunkowo krótkich. Należy zatem zwrócić uwagę na wkłady celowe, które posiadają charakter trwały i dłuższy.

Prolongaty terminów płatności pożyczek — z istoty swojej dobrodziejstwo w pewnych wyjątkowych i zasługujących na uwzględnienie — wypadkach — stają się regułą, którą lekceważy zarówno rolnik, jak i sama kasa. Wzajemne, stałe ustępstwa i kompromisy na tem tle nie mogą wpływać dodatnio na dobrą wypłacalność u drobnego rolnika, na poszanowanie danego przez niego słowa, a w wypadku odmowy ze strony kasy (o ile prolongaty stosują się masowo) — powstała niechęć i niezadowolenie podrywają zaufanie i popularność instytucji. Dobry środek zaradczy, ale stosowany nieumiejętnie, przynosi więcej zła, niż sam fakt niespłacenia w terminie pożyczki.

Kasa powinna (chociażby dla własnej orjentacji) prowadzić dokładną ewidencję udzielonych przez siebie pożyczek, otrzymanych zgłoszeń o pożyczkę, oraz dążyć do tego, aby każde zgłoszenie było w czasie właściwym i zgóry ustalonym zwyczajowo lub regulaminowo rozpatrzone oraz zaopinjowane przez władze kasy systemem kolegjalnym. Organa kasy powołane do tej czynności powinny w myśl ustalonego planu przyznawać pożyczki lub odrzucać podania, licząc się zawsze z tem, że sprawiedliwość w przyznawaniu pożyczek wzmaga powagę i znaczenie instytucji, abstrahując już od pożytku, jaki przynosi ona ludności powiatu.

W s z e l k i e k r e d y t y u d z i e l a n e p r z e z k a s ę m u s z ą b y ć w d o s t a t e c z n y m s t o p n i u z a b e z p i e c z o n e. Kredytowanie poszczególnych klijentów kasy bez pobrania od niego należytych i pewnych gwarancyj zwrotu udzielonej pożyczki zagraża

obcym, powierzonym komunalnej kasie funduszom (wkłady oszczędnościowe, lokaty, kredyty) jak również podkopuje podstawy istnienia samej instytucji.

Przy kredytowaniu innych warstw ludności jak np. drobnego przemysłu, kupiectwa, albo instytucyj— kasa powinna postępować w/g norm określonych statutem i nie udzielać kredytów przerastających jej możności finansowe. Dotyczy to w szczególności chętnie udzielanych przez niektóre kasy kredytów dyskontowych, które w następstwie, unieruchamiając w znacznej części jej środki obrotowe, obniżają zdolność płatniczą kasy wobec jej kredytodawców i powodując rozmaite konflikty, dowodzą nieoględnej polityki kredytowej. Jasną jest rzeczą i niewymagającą komentarzy, że przy korzystaniu z kredytów obcych kasa obowiązana jest zachowywać i przestrzegać ściśle wszystkich warunków podanych w promesie kredytodawcy — co niezawsze jest wypełniane.

Szczupłe ramy niniejszego artykułu nie mogą — niestety—wyczerpać całości poruszonego zagadnienia. Podaliśmy w krótkiem streszczeniu najbardziej ważne cechy kredytu, jakie należałoby wziąć pod uwagę przy ustalaniu planu kredytowego komunalnej kasy oszczędności, czyli t. zwanej popularnie polityki kredytowej. Polityka ta powinna być zgodną z obowiązującemi przepisami i zawierać trzeźwe i rozumne zasady, uwzględniające potrzeby i warunki terenu.

Zarysowująca się bezsprzecznie konieczność ułożenia sobie takiego planu przez władze kasy jest tem wielkiem zadaniem, wykonanie rzetelne którego podniesie powagę i znaczenie instytucji do tego poziomu, na którym tak ważna placówka kredytowa znajdować się bezwzględnie powinna.

Korzyści i pożytek dla społeczeństwa wskutek mądrej i planowej pracy komunalnej kasy będą najlepszym sprawdzianem słuszności zasad, tworzonych z dobrą wolą, rozwagą i zrozumieniem rzeczy.

St. Ostrowski.

Oszczędność szkolna.

(Z praktyki K.K.O.)

Na oszczędności szkolne, do niedawna nie zwracano u nas większej uwagi, nie przypisując im zgoła żadnego znaczenia. Mówiono, coprawda, wśród sfer pedagogicznych o oszczędności w szkole, nauczyciele w szkołach mieli pogawędki o oszczędzaniu, ale — mowa była przedewszystkiem o oszczędności, jako powstrzymywaniu się od nadmiernej, czy wogóle — od konsumcji, od niszczenia książek, zeszytów w imię tej właśnieoszczędności. Zresztą pogawędki te, aczkolwiek bardzo pożyteczne, pozostawały pustym frazesem, gdyż nie poparte żywym przykładem, wobec niezorganizowania jakiegoś systemu oszczędności, przypuśćmy podręczników szkolnych przez wspólną naukę i t. p., nigdy nie znajdywały takiego oddźwięku na jaki zdobyć się winny. A tembardziej nie było mowy o oszczędności w pojęciu gromadzenia oszczędności pieniężnych przez uczniów. Już harcerstwo naprzód, a potem szkoły zaczęły wprowadzać u siebie kasy oszczędnościowe. Jednakże kasy te, jako „instytucje“ maleńkie i izolowane nie miały żadnego wpływu na gromadzenie aczkolwiek drobnych, ale tak potrzebnych kapitałów.

Rychłe otrząśnięcie się z ruiny powojennej, przeoranie najbardziej wymagających uprawy terenów, pozwoliło coraz szerzej i głębiej ujmować i wnikać w warunki życia ekonomicznego społeczeństwa, coraz bardziej rozszerzył się przeto krąg zagadnień, pozostających do rozwiązania.

Zagranicą wszędzie obok kas oszczędności lub w samych kasach istnieją szkolne kasy oszczędności. W Belgji naprzykład ponad 60% młodzieży szkolnej bierze udział w ruchu oszczędnościowym. Wysoki odsetek młodzieży oszczędzającej wykazuje Szwajcarja. Sumy gromadzone przez dzieci idą w miljony. Ale w jeszcze większe miljony idzie to przyzwyczajenie się do ograniczania swych potrzeb, te zasoby zmysłu oszczędzania, które w młodych duszach wcześnie się zakorzeniają. Wychowuje się oszczędne pokolenie.

I niektóre z naszych komunalnych kas oszczędności rozwinęły u siebie system oszczędności szkolnej. Do jednej z pierwszych należy K.K.O. m. Grodziska.

Kasa ta wprowadza zbieranie oszczędności systemem „kartonów oszczędności“ do wlepiania w nich znaczków oszczędności, wydawanych przez kasę. Kartony i znaczki oszczędności, ostemplowane pieczęcią kasy, wydawane są bezpłatnie, za odpowiedniem pokwitowaniem uczniowskim sklepom spółdzielczym i tym pp. członkom ciał pedagogicznych szkół i przedszkoli w Grodzisku, którzy zechcą patronować temu systemowi oszczędności wśród swych wychowanków. Wypełnione znaczkami kartony wraz z odpowiedniemi kwotami oszczędności kasa zamienia na zbiorcze lub imienne książeczki oszczędności, a w wypadku ich posiadania—oszczędności są dopisywane w tych książeczkach. Oprocentowanie liczy się w stosunku 8 od sta rocznie, począwszy od dnia następnego po dokonaniu wpłaty. Instytucje i osoby zajmujące się rozsprzedażą znaczków mogą otrzymywać od kasy co roku premje w wysokości 2% od wniesionych za ich pośrednictwem oszczędności znaczkowych.

System podany powyżej nie nakłada na organizujących w swem otoczeniu oszczędności znaczkowe żadnych obowiązków śledzenia i notowania kto i ile już uzbierał, niepotrzebnemi okazały się ewidencje, konta, notatki i t.p. Po pokwitowaniu w Kasie odbioru znaczków na kwotę np. 100 zł. musiał zbierający czuwać jedynie aby gotówką czy znaczkami ciągle miał u siebie 100 zł., gdyż po nadesłaniu Kasie wypełnionego znaczkami kartoniku i odpowiedniej gotówki, otrzymywał z kasy: zapis wpłaconej kwoty do książeczki imiennej i bez pokwitowania na takąż samą kwotę nowych znaczków.

Barwne, opatrzone sentencjami, kartony zbiorcze i książeczki oszczędnościowe wytwarzają wśród młodzieży szlachetną rywalizację. Urządza się wyścigi, kto pierwszy wypełni znaczkami kartonik. W szkołach zaprowadzono pewien rygor przy nalepianiu znaczków do kartoników, a mianowicie na każdej stronie kartonu może być tylko jeden rodzaj znaczków np. na I-ej—po 5 gr., na II-ej po 10 gr., na III-ej po 20 gr. Chodziło bowiem o ułatwienie zliczania wartości wszystkich nalepionych do kartonu znaczków.

Dzień oszczędności 31 października każdego roku przynosił młodzieży w podarku po kilkadziesiąt imiennych książeczek oszczędności z jednozłotowym wkładem z zastrzeżeniem jednak, że podjąć ten wkład można dopiero po upływie roku po, conajmniej, podwojeniu go.

Okazało się to dobrą propagandą wśród tych, którzy dotychczas nie brali udziału w akcji oszczędności.

Wkłady ze znaczków oszczędności zazwyczaj pozostają w kasie dłużej, w wypadkach jednak gdy młodociany wkładca chce je z kasy podjąć musi przedstawić—w ciągu roku szkolnego—zezwolenie swej władzy szkolnej, w czasie wakacyj zezwolenie rodziców lub opiekunów.

Zaznaczyć należy, że organizujący sprzedaż znaczków najczęściej nie przechowują u siebie gotówki uzyskanej ze sprzedanych znaczków, a składają ją w Kasie oszczędności na t. zw. książeczkach zbiorczych np. „klasa IIIB, dysponuje opiekun klasy p. N.N.“.

Rozwój tej akcji wśród młodzieży w Grodzisku postępuje stale naprzód i tak, gdy z końcem 1928 r. było uczestników tej akcji zaledwie 200, posiadających łącznie 1000 zł. oszczędności, —z końcem 1929 r. było już 800 wkładców z grona młodzieży z 12.000 zł. oszczędności, obecnie zaś w czerwcu 1930 r.—1200 wkładców z 18.000 zł. oszczędności.

W ten sposób ogarnęła akcja znaczkowych oszczędności $^2/_3$ młodzieży szkolnej w Grodzisku, a obecnie przeszczepia Kasa ten system na robotników fabrycznych i zatrudnionych w drobnych warsztatach rzemieślniczych.

Wyniki prac K. K. O. m. Grodziska w dziedzinie zbierania oszczędności szkolnych mogą i powinny optymistycznie nastrajać kierowników kas i wychowawców młodzieży. W pracy nad kapitalizowaniem kraju naszego zaczyna widocznie trzeba od prawdziwych podstaw, od urobienia w obywatelu cnoty — oszczędności. Cnota oszczędności u obywateli jest bowiem kardynalnym warunkiem bogactwa kraju. Wyrabianie tej cnoty jest rzeczą piękną i nadzwyczaj pożyteczną. Niechże wynik K.K.O. m. Grodziska będzie dla innych kas zachętą.

T. Grabowski

II Ogólnokrajowy Zjazd Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie.

Z inicjatywy Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie przyjętej jednomyślnie przez Komitet Organizacyjny Związku Związków Kas Oszczędności w Warszawie, odbędzie się w dniach 14 i 15 września b.r. we Lwowie — na specjalne zaproszenie b. Komisarza Rządu p. o. Prezydenta miasta Dr. Ottona Nadolskiego II Ogólno-krajowy Zjazd Komunalnych Kas Oszczędności.

Pod względem organizacji będzie ten zjazd tem się różnił od I Zjazdu, który się odbył w roku zeszłym podczas Wystawy Krajowej w Poznaniu, że wygłoszone na nim—poniżej w porządku dziennym wymienione referaty — będą następnie przedmiotem obrad w Komisjach — dadzą zatem możność wymiany zdań i zapatrywań i przeprowadzenia szczegółowej dyskusji w sprawach żywo ogół komunalnych kas oszczędności obchodzących.

Porządek dzienny Zjazdu jest następujący:

dnia 14 września 1930 r. o godz. 10 rano (aula Uniwersytecka):

1) Zagajenie Zjazdu,
2) Wybór Prezydjum Zjazdu,
3) Przemówienia powitalne,
4) Referaty:
   a) Polityka kredytowa kas oszcz. p. Leon Ziobrowski — dyrektor Miejskiej Kasy Oszczędności w Stanisławowie,
   b) Rola kas oszczędności w systemie celowego oszczędzania na cele budowlane p. Kazimierz Namysł — dyrektor Miejskiej Kasy Oszczędn. w Katowicach,

od 14-tej do 16-tej przerwa obiadowa,

od 16-tej do 19-tej obrady dwóch Komisyj nad wygłoszonemi referatami i powzięcie rezolucji na plenarne posiedzenie.

Dnia 15 września 1930 r. o godz. 10 rano. Zbiórka przed główną bramą Targów Wschodnich (dojazd 2, H, T) zwiedzanie Panoramy Racławickiej i Targów Wsch.

godz. 14 wspólny obiad w salach Hotelu Krakowskiego,

godz. 17 plenarne posiedzenie (aula Uniwersytecka),

5) Sprawozdania referentów i rezolucje,
6) Zamknięcie Zjazdu.

I) Uczestnikami Zjazdu mogą być delegaci Komunalnych Kas Oszczędności i członkowie Związku Związków Kas Oszczędności (członkowie Rady lub Zarządu),

II) Każda kasa lub członek Związku Związków rozporządza tylko jednym głosem,

III) Zgłoszenia uczestnictwa z podaniem ilości osób oraz rodzaju kwatery uprasza się składać możliwie jaknajszybciej,

VI) Wpisowe zł. 10.— od osoby uprasza się nadsyłać do Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie — P.K.O. konto Nr. 59914 w M.K.O. Lwów, Nr. 148495 Związek,

V) Kwatery i wszelkie zniżki można otrzymać tylko za okazaniem legitymacji.

Zaproszenia na Zjazd zostaną rozesłane wszystkim komunalnym kasom oszczędności działającym na obszarze Rzeczp. Celem ustalenia dokładnej liczby uczestników, co dla organizacji Zjazdu jest niezbędne — należy we własnym interesie nadsyłać możliwie odwrotnie zgłoszenia uczestnictwa do biura informacyjnego.

Zjazd odbędzie się w czasie trwania Targów Wschodnich — ażeby prócz samego naszego miasta dać możność uczestnikom Zjazdu zwiedzenia także i Targów Wschodnich.

Zwracamy się z gorącem apelem do wszystkich członków Zarządów Związków Kas Oszczędności i wszystkich komunalnych kas oszczędności — ażeby udziałem jak największej liczby swych reprezentantów zadukumentowali solidarność i dbałość o rozwój tych tak ważnych w ogólno państwowej gospodarce placówek jakiemi są nasze Kasy.

Niech na Zjeździe tym nie zabraknie przedstawicieli żadnej Kasy z całego obszaru Rzeczypospolitej — a wszystkich delegatów całem sercem witać będziemy w naszem mieście.

ZWIĄZEK POLSKICH KAS OSZCZĘDNOŚCI
WE LWOWIE.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce.

(Ciąg dalszy).

V. Ubezpieczenie od wypadków przy pracy (c. d.).

Ustawa z dnia 30 stycznia 1924 r. która rozciągnęła działanie ustaw austrjackich (znowelizowanych przez ustawy polskie) na województwa centralne i wschodnie—równocześnie odroczyła na całym terenie, również w województwach południowych, wykonanie obowiązku ubezpieczenia od wypadków w gospodarstwach rolnych o obszarze niżej 30 ha do czasu wejścia w życie specjalnej ustawy regulującej sposób uiszczania opłat za ubezpieczenie gospodarstw rolnych przez samorządy, nie wcześniej jednak, niż przed upływem pięciu lat. Obowiązek ubezpieczania ciąży na przedsiębiorstwach, wymienionych w ustawach. Te przedsiębiorstwa zostały przepisami wykonawczemi (ostatnio rozporz. Min. Pr. i Op. Społ. z dnia 14 czerwca 1928 r.) podzielone na 15 grup o łącznej ilości 558 rodzajów (tytułów). Do grupy I zostały zaliczone gospodarstwa rolne i leśne oraz młyny zboża, do grupy II—transporty i składy (koleje żelazne i inne przedsiębiorstwa przewozu lądem, przedsiębiorstwa przewozu wodą, składy towarowe z dowozem i odwozem, samochody osobowe, przedsiębiorstwa przewozu powietrzem), do grupy III—kopalnie, huty i ich zakłady uboczne, do grupy IV—kamienie i ziemia (kamieniołomy, kopaniny, obrabianie i przerabianie kamieni, wyroby z glinek, szkła), do grupy V — obrabianie metali, do VI — maszyny, narzędzia, instrumenty i narzędy, do VII — przemysł chemiczny, do VIII — materjały do ogrzewania i oświetlania, oleje i urządzenia elektryczne, do IX — przemysł tkacki, do X — papier, guma i skóra, do XI — materjały drewniane i snycerskie, do XII — środki żywności i tytoń, do XIII — odzież i czyszczenie, do XIV—budowla i budowy, do XV — przemysł poligraficzny, teatry, biura i szkoły.

Wyżej podany podział na grupy i tytuły przedsiębiorstw pozostaje w związku z oznaczaniem kategorji i klas niebezpieczeństwa, co wiąże się z wysokością opłat ubezpieczeniowych. Wszystkie przedsiębiorstwa są podzielone na 14 kategorji niebezpieczeństw. Ten podział dokonuje się na podstawie statystyki wypadków i jest ogłaszany rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej (ostatnio wspomnianem rozporz. z dnia 14 czerwca 1928 r. na okres od 1 stycznia 1928 r. do 31 grudnia 1932 r.). Każda kategorja niebezpieczeństwa obejmuje pewną ilość klas niebezpieczeństwa, przyczem przepisy wykonawcze oznaczają średnią klasę niebezpieczeństwa i znamiona mniejszego, niż średnie, lub większego niebezpieczeństwa. Po zaliczeniu przedsiębiorstwa do kategorji niebezpieczeństwa dokonuje się zaliczenia do klasy niebezpieczeństwa, przyczem zasadniczo zalicza się przedsiębiorstwa do średniej klasy niebezpieczeństwa kategorji, do której należy przedsiębiorstwo—do wyższej zaś lub niższej wówczas, kiedy istnieją wymienione w przepisach wykonawczych znamiona większego lub mniejszego niebezpieczeństwa albo gdy można ustalić większe lub mniejsze, niż zwykle niebezpieczeństwo, przy uwzględnianiu sposobu wprowadzania w ruch maszyn, zakresu prac biurowych, stanu budynków i urządzeń ochronnych, nadzoru, rodzaju i liczby wypadków i t. d. Zaliczanie do kategoryj i klas niebezpieczeństwa jest poddawane rewizji co pięć lat—najbliższa rewizja nastąpi z dniem 1 stycznia 1933 r.

Wysokość opłat ubezpieczeniowych, ciążących wyłącznie na pracodawcach, jest zależna od wysokości rocznych zarobków ubezpieczonych i od klas niebezpieczeństwa. Opłaty są wymierzane według taryfy, opartej na stawce opłat, jaka przypada według obliczeń na jeden procent niebezpieczeństwa i jeden złoty zarobku. Jednostka taryfowa wynosiła do dnia 1 lipca 1926 r. — 0,07%, w drugim półroczu 1926 r.—0,06%, od dnia 1 stycznia 1927 r. wynosi—0,05%, t. zn. opłaty ubezpieczeniowe wynoszą od 0,05% do 5%. Przeciętna składka (suma wykazanych zarobków dzielona przez sumę wymierzonych opłat) wynosi w ostatnich latach około 1%. Odsetki zwłoki od opłat nieuiszczonych w terminie wynoszą 6% w stosunku rocznym, przyczem może nastąpić zwolnienie od nich. Minister Pracy i Opieki Społecznej ustala corocznie sumę, jaka powinna być przeznaczona na utworzenie funduszu rezerwowego, który ma służyć na pokrywanie niedoborów, wynikających z porównania zobowiązań instytucji ubezpieczeniowej, obliczo-

nej na podstawie zasad techniczno-ubezpieczeniowych z aktywami, przeznaczonemi na pokrycie tych zobowiązań. Kapitał rezerwowy nie może przekraczać 10% funduszu potrzebnego na pokrycie zobowiązań. Co do lokowania funduszów obowiązuje rozporz. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszów przez osoby prawa publicznego i t. d. (Dz. U. R. P. Nr. 17 p. 141).

Celem ubezpieczenia od wypadków jest wynagradzanie szkód, powstałych skutkiem uszkodzenia cielesnego lub śmierci ubezpieczonego w następstwie wypadków przy pracy, przyczem przez te wypadki rozumie się, w myśl obowiązujących przepisów, również wypadki zdarzające się przy czynnościach domowych lub innych, do których ubezpieczony zostanie użyty obok właściwego zatrudnienia i w czasie jego trwania przez przedsiębiorcę, w jego imieniu lub przez osobę przełożoną oraz wypadki w drodze z mieszkania do pracy lub odwrotnie, jeżeli w odbywaniu tej drogi nie nastąpiła przerwa, spowodowana własnemi interesami lub inna, niepozostająca w związku z jego stosunkiem służbowym.

Ubezpieczonym przysługuje odszkodowanie w razie całkowitej lub częściowej utraty zdolności do zarobkowania z powodu uszkodzenia cielesnego skutkiem wypadku przy pracy, członkom jego rodziny w razie śmierci ubezpieczonego wskutek wypadku przy pracy. Ubezpieczonym przysługuje: a) w razie zupełnej niezdolności do pracy renta całkowita w wysokości 2/3 zarobku, otrzymywanego w ciągu ostatniego roku w przedsiębiorstwie, w którem zaszedł wypadek przy pracy, b) renta rekonwalescentów w wysokości renty całkowitej w razie częściowej niezdolności do zarobkowania, kiedy istnieje potrzeba ochrony organizmu w celu zupełnego odzyskania zdolności do zarobkowania, lub polepszenia stanu zdrowia, c) renta podwyższona, w wysokości 1 1/2 krotnej renty całkowitej, jeżeli ubezpieczony, po ukończeniu leczenia jest w stanie bezradności i wymaga stałej opieki i pomocy osób innych albo d) renta częściowa w wysokości części renty całkowitej stosownie do stopnia zmniejszenia się zdolności do zarobkowania. Renta dla ubezpieczonego przysługuje przez czas niezdolności do zarobkowania— w całości lub w części począwszy od piątego tygodnia po zajściu wypadku, do tego czasu przysługują świadczenia z ubezpieczenia na wypadek choroby, jeżeli zaś zachodzi potrzeba dalszego leczenia instytucja ubezpieczenia chorobowego (Kasa Chorych) w dalszym ciągu udziela świadczeń za zwrotem z instytucji ubezpieczenia wypadkowego do wysokości renty wypadkowej. Zmiana wysokości renty wypadkowej następuje w razie stwierdzenia zmiany w niezdolności do pracy albo w razie objęcia zatrudnienia, odpowiadającego stanowi zdrowia rencisty. W tym ostatnim wypadku renta może być wstrzymana czasowo, częściowo lub całkowicie, jeżeli zaś wynagrodzenie rencisty wynosi conajmniej 80% rocznego zarobku, przyjętego za podstawę wymiaru renty—instytucja ubezpieczeniowa zwraca pracodawcy połowę sumy zaoszczędzonej wskutek częściowego lub całkowitego wstrzymania renty.

W razie śmierci ubezpieczonego skutkiem wypadku przy pracy, prócz kosztów pogrzebu w wysokości zależnej od miejscowych zwyczajów, najwyżej w wysokości 2/3 miesięcznego zarobku (niezależnie od zasiłku pogrzebowego z Kasy Chorych)—przysługuje odszkodowanie w formie renty: wdowie, wdowcowi niezdolnym do zarobkowania — w wysokości 20% ostatniego rocznego zarobku ubezpieczonego w przedsiębiorstwie w którem zaszedł wypadek, sierotom (ślubnym, nieślubnym po matce, po ojcu w razie sądowego stwierdzenia lub pozasądowego uznania, legitymowanym) do 15 roku życia lub ponad 15 rok życia w razie całkowitej niezdolności do zarobkowania skutkiem kalectwa cielesnego lub umysłowego— w wysokości 15% lub w razie stracenia drugiego rodzica w wysokości 20% rocznego ostatniego zarobku ubezpieczonego, przyczem renta wdowia (wdowca) i sieroce łącznie nie mogą przekraczać 2/3 rocznego zarobku ubezpieczonego, wstępnym (rodzicom, dziadkom), wnukom i rodzeństwu (w porządku kolejnym: rodzice, dziadkowie i wnukowie, rodzeństwo), jeżeli zmarły przyczyniał się do ich utrzymania, a wnukowie lub rodzeństwo nie przekroczyli 15 roku życia lub ponad 15 rok życia, w razie całkowitej niezdolności do zarobkowania skutkiem kalectwa cielesnego lub umysłowego — w wysokości 20% niezależnie od ilości osób tej grupy członków rodziny i do granicy łącznej z pierwszą grupą członków rodziny — 2/3 ostatniego zarobku rocznego, ubezpieczonego.

Renty wypłaca się miesięcznie z góry. W razie ponownego wyjścia zamąż wdowa otrzymuje trzykrotną roczną rentę tytułem odprawy. Renty mogą być w całości lub w części skapitalizowane i wypłacone jednorazowo, jeżeli wyrazi na to zgodę gmina, zobowiązana do opieki nad daną osobą w razie jej ubóstwa. Odszkodowania są przyznawane z urzędu lub na podstawie roszczenia — w tym ostatnim wypadku obowiązuje roczny termin przedawnienia. Prawo do odszkodowania nie żależy od przebycia określonego okresu w ubezpieczeniu — jak w ubezpieczeniu emerytalnem pracowników umysłowych. Renta inwalidzka, wdowia lub sieroca w ubezpieczeniu emerytalnem pracowników umysłowych zmniejsza się na czas otrzymywania renty wypadkowej o połowę renty wypadkowej z tem jednak, że suma obu rent nie może przekroczyć podstawy wymiary renty w ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Na podstawie ustawy z dn. 28 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125 p. 892) i wydanego w jej wykonaniu rozporz. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 15 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21 p. 128) poszkodowanym skutkiem wypadków przy pracy przed dniem 1 lipca 1924 r., w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźtwie w Rosji wypłacano dodatki wyrównawcze za czas od 1 stycznia 1919 r. lub od późniejszego terminu zdarzenia się wypadku do dnia 30 czerwca 1924., jeżeli otrzymywali renty w zdeprecjonowanej walucie lub jej nieotrzymywali wcale, przyczem na pokrycie wynikających stąd wydatków zostały nałożone specjalne dodatki do opłat ubezpieczeniowych na przedsiębiorstwa ubezpieczające na terenie województw centralnych i wschodnich.

Na mocy uchwał Zarządu Zakładu Ubezpieczenia od wypadków z dnia 28 marca 1926 r. i z dnia

17 października 1926 r., uzupełnionej następnie w 1927 r., które to uchwały zostały zatwierdzone przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej zostały poza ustawowemi świadczeniami wprowadzone świadczenia pozaustawowe, dobrowolne. Te świadczenia polegają na podwyższeniu świadczeń ustawowych dla rencistów do 75% (z 66²/3%) rocznego zarobku, kosztów pogrzebu do 1/12 rocznego zarobku (z 2/3 miesięcznego) najwyżej do 500 zł., wdowom zrazu do 25%, następnie do 33¹/3% (z 20%), sierotom niezupełnym do 20% (z 15%), wstępnym jeżeli oboje żyją do 33¹/3% (z 20%), a nadto na wypłacaniu sierotom rent również po ukończeniu przez nie 15 roku życia najdalej do 18 roku życia, jeżeli wykażą, że kształcą się praktycznie w zawodzie lub teoretycznie w szkole i niezależnie od wieku na czas niezdolności do zarobkowania, jeżeli w chwili ukończenia 15 roku życia są zupełnie niezdolni do zarobkowania i nie posiadają prawa do świadczeń ustawowych.

Przepisy ubezpieczenia od wypadków wykonuje Zakład ubezpieczenia od wypadków z siedzibą we Lwowie i z oddziałami w Warszawie, Łodzi i Krakowie oraz z Biurem w Sosnowcu. Na czele zakładu stoi zarząd, składający się w połowie z przedstawicieli pracodawców, w połowie z przedstawicieli pracowników, wybranych na 4 lata, oddzielnie przez oba typy członków, przyczem pracodawcy głosują według grup na które są podzieleni, ubezpieczeni przedsiębiorstwami lub ich oddziałami. Zarząd wybiera Wydział administracyjny i Komisję Rewizyjną. Zakład podlega nadzorowi władz administracyjnych II instancji oraz Ministra Pracy i Opieki Społecznej. Przewodniczącego Zarządu zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, który ma prawo rozwiązać Zarząd i powierzyć pełnienie jego obowiązków Delegatowi Rządu. Organem doradczym Delegata Rządu jest Rada Tymczasowa, powołana przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, złożona z 12 osób. Władze administracji ogólnej II instancji są instancjami odwoławczemi w sprawach spornych z przedsiębiorstwami co do podlegania obowiązkowi ubezpieczenia, kategorji i klasy niebezpieczeństwa oraz taryfy opłat. Sprawy sporne z tytułu roszczeń o odszkodowania załatwiają sądy rozjemcze z przewodniczącym (i zastępcą) na czele, mianowanymi przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z asesorami, z których dwóch i ich zastępców mianuje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a po jednym i dziesięciu zastępców wybierają oddzielnie pracodawcy i ubezpieczeni. Z dniem 1 stycznia 1928 r. zostały utworzone, na podstawie rozporz. Min. Pracy i Op. Społ. w porozumieniu z Min. Sprawiedliwości z dn. 27 września 1927 r. — sądy rozjemcze w Warszawie, w Krakowie i w Łodzi — przed tą datą już został utworzony sąd rozjemczy we Lwowie. Sądy rozjemcze podlegają nadzorowi prezesów sądów apelacyjnych. Z Zakładem Ubezpieczenia od wypadków współdziałają władze administracji ogólnej, inspektoraty pracy i kasy chorych.

Stanisław Sasorski

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

PODATKI I OPŁATY STEMPLOWE.

Wyjaśnienie Ministerstwa Skarbu w sprawie stosowania opłat stemplowych.

Ministerstwo Skarbu udzieliło Związkowi Banków w Polsce następujących wyjaśnień na zapytania, wyrażone w podaniu Związku Banków do Urzędu Opłat Stemplowych z dn. 9 stycznia 1930 r.:

1) (na pytanie 1):

Umowa o kupno wylosowanych listów zastawnych jest w myśl art. 77 (punktu 1) u. o. s. wolna od opłaty stemplowej, choćby została zawarta przed terminem płatności kwoty, należnej na skutek wylosowania.

2) (na pytanie 1):

Umowa o kupno kuponu od listu zastawnego jsst wolna od opłaty stemplowej na mocy powołanego wyżej art. 77 (punktu 1), jeżeli umowę zawarto po dniu płatności kuponu.

Jeżeli natomiast osoba, wykonywująca czynności bankowe, kupuje od osoby, która takich czynności nie wykonywa, kupon od listu zastawnego przed dniem jego płatności, to kupno kuponu podlega w myśl art. 79 punktu b) powołanej ustawy opłacie w wysokości 0,05% (z dodatkiem 10%) od ceny kupna.

3) (na pytanie 2 i 10):

Pismo, podpisane przez osobę A a wręczone osobie B, w którem osoba A: 1) zleca osobie B sprzedaż papierów wartościowych, 2) oświadcza, że tytułem zaliczki na poczet ceny, która zostanie uzyskana drogą sprzedaży owych papierów, otrzymała pewną sumę — pismo takie stwierdza dwie czynności prawne: a) umowę komisową, b) zobowiązanie się osoby A do zwrotu sumy, otrzymanej tytułem „zaliczki"; w razie niedojścia do skutku sprzedaży zaliczka zostanie zwrócona gotówką, w razie zaś sprzedania papierów wartościowych zwrot nastąpi drogą potrącenia (kompensacji) przez odpowiednie zmniejszenie sumy, którą osoba B będzie obowiązana wypłacić osobie A tytułem uzyskanej ceny sprzedaży.

Pismo, o którem mowa, o ile stwierdza umowę komisową, jest wolne od opłaty stemplowej, a mianowicie na mocy art. 91 (punktu 3) u. o. s. O ile zaś stwierdza zobowiązanie osoby A do zwrotu zaliczki, podlega jako oblig opłacie stemplowej według zasad, podanych w ustępie drugim art. 115 u. o. s. Opłata wynosi więc zasadniczo 0,5% od kwoty zaliczki. Należy się jednak opłata niższa, niż obliczona w sposób, podany w zdaniu poprzedniem, jeżeli niższa kwota wynika z zastosowania ustępu drugiego

§ 120 rozporządzenia wykonawczego do u. o. s. z dn. 20 XI 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 123 poz. 713).

Nie należy się żadna opłata od obligu, o którym mowa, jeżeli zlecenie sprzedaży dotyczy wyłącznie obligacyj Państwa Polskiego lub listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego (§ 120 r. w. s. ustęp ostatni).

(Że komisantowi — dla jego pretensji z tytułu pożyczki, udzielonej w postaci zaliczki na poczet ceny sprzedaży papierów wartościowych — służy ustawowe prawo zastawu na papierach wartościowych, otrzymanych do sprzedaży, wynika: z art. 93-95 kodeksu handlowego francuskiego, z art. 5422 i 5423 kodeksu handlowego rosyjskiego, z art. 374 kodeksu handlowego austryjackiego i z § 397 kodeksu handlowego niemieckiego).

Przy stosowaniu zasad powyższych nie stanowi różnicy, czy zlecenie sprzedaży wymienia dzień, w którym sprzedaż ma nastąpić („proszę sprzedać dnia . . . . .“), lub czy dnia tego nie wymienia.

Jeżeli w przypadku oznaczenia dnia, w którym sprzedaż ma nastąpić, osoba A w pewien czas po wystąpieniu zlecenia sprzedaży umieszcza na niem adnotację, na mocy której termin sprzedaży przedłuża, to adnotacja taka (jako nie sporządzona ani nie uwierzytelniona notarjalnie lub sądownie) nie podlega opłacie (art. 4., ustęp drugi, punkt „b“ u.o.s. oraz § 5 r. w. s.).

Pismo osoby B, którem ona potwierdza, że od osoby A otrzymała zpowrotem zaliczkę z powodu niedojścia do skutku zlecenia sprzedaży, podlega—jeżeli kwota, której odbiór zostaje potwierdzony, przewyższa 50 Zł. — opłacie w wysokości 20 gr. (art. 136 i 137 punkt 1 u. o. s.).

4) (na pytanie 3):

Pismo, wystosowane do osoby, wykonywującej czynności bankowe, treści następującej: „Proszę wypłacić z mojego rachunku u Panów sumę Złotych..... Panu X“ a) podlega opłacie w wysokości 1 Zł., gdy kwota wymieniona w zleceniu przewyższa 500 Zł., b) jest wolne od opłaty, gdy kwota wymieniona w zleceniu nie przewyższa 500 złotych (art. 111 i 112).

5) (na pytanie 3):

Pismo, wystosowane do osoby, wykonywującej czynności bankowe, treści następującej: „Proszę wydać z mego depozytu . . . . . . sztuk akcyj . . . . . Panu X“ jest wolne od opłaty stemplowej (art. 112 punkt 10).

6) (na pytanie 4).

Asygnacja kasowa, zawierająca polecenie wypłaty sumy, należnej odbiorcy asygnacji za papiery wartościowe (w szczególności też papierowe środki płatnicze zagraniczne), sprzedane na jego zlecenie, i wymieniająca poszczególne papiery wartościowe (papierowe środki płatnicze zagraniczne) oraz ich cenę jednostkową i ogólną, tudzież potrącenia tytułem kurtażu i prowizji—jest wolna od opłaty, a mianowicie na mocy art. 91 (punktu 5, w związku z punktem 3) u. o. s. Pokwitowanie z odbioru owej sumy jest wolne od opłaty na mocy art. 137 (punktu 11) u. o. s.

7) (na zapytanie 4):

Asygnacja kasowa, zawierająca polecenie wypłaty sumy, należnej odbiorcy asygnacji za monety kruszcowe sprzedane na jego zlecenie i wymieniająca poszczególne monety oraz ich cenę jednostkową i ogólną, tudzież potrącenia tytułem kurtażu i prowizji — podlega w myśl art. 90 (punktu a) u. o. s. opłacie w wysokości 0,2% (z dodatkiem 10%) od wymienionej w asygnacji kwoty prowizji. Pokwitowanie z odbioru owej sumy jest wolne od opłaty na mocy art. 137 (punktu 11) u. o. s.

8) (na pytanie 5):

Pokwitowanie, wystosowane do osoby, wykonywującej czynności bankowe, stwierdzające odbiór papierów wartościowych (akcyj), papierów procentowych, w szczególności obligów Państwa Polskiego, papierowych środków płatniczych zagranicznych (albo monet kruszcowych), podlega opłacie w wysokości 20 gr. w myśl art. 136. Jeżeli jednak wartość wymienionych w podaniu papierów wartościowych albo monet nie przewyższa 50 Zł., to pokwitowanie jest wolne od opłaty stemplowej (art. 137 punkt 1).

9) (na pytanie 6):

Według zasad, podanych pod 8), podlega opłacie stemplowej pokwitowanie z odbioru papierów wartościowych z depozytu bez względu na to, czy odbiera właściciel depozytu czy też osoba trzecia na podstawie zlecenia, o którem mowa wyżej pod 5).

10) (na pytanie 7):

Rachunek, wystosowany przez komisanta do komitenta, a tyczący się komisowego kupna lub komisowej sprzedaży papierów wartościowych (w szczególności też papierowych środków płatniczych zagranicznych), a wymieniający między innemi prowizję należną komisantowi, jest wolny od opłaty stemplowej na mocy art. 91 (punktu 5, w związku z punktem 3) u. o. s.

11) (na pytanie 7):

Rachunek, wystosowany przez komisanta do komitenta, a tyczący się komisowego kupna lub komisowej sprzedaży monet kruszcowych, a wymieniający między innemi prowizję należną komisantowi, podlega w myśl art. 90 punktu a) powołanej ustawy opłacie w wysokości 0,2% (z dodatkiem 10%) od wymienionej w rachunku kwoty prowizji.

12) (na pytanie 8):

W których przypadkach wyciąg z rachunku bieżącego podlega nie tylko opłacie w wysokości 20 gr. od arkusza, przewidzianej w art. 72 względnie w art. 90, wyjaśniło Ministerstwo Skarbu w wykładni Nr. 217 ogłoszonej w Nr. 19 Dziennika Urzędowego z 1929 r. Z wykładni tej wynika, że jeżeli osoba, wykonywująca czynności bankowe, która w ciągu pewnego czasu załatwiła na zlecenie pewnego klijenta w szeregu wypadków inkaso weksli, ale przy tych sposobnościach nie doręczała klijentowi rachunków, wymieniających prowizję, stanowiącą wynagrodzenie za inkaso i jeżeli ta osoba po upływie pewnego okresu kalendarzowego wręcza klijentowi wyciąg z rachunku bieżącego, wymieniający kwotę owej prowizji, to do podstawy wymiaru opłaty w wysokości 0,2% należnej w myśl zasad, podanych w powołanej wykładni, należałoby wliczyć prowizję za inkaso.

13) (na pytanie 9):

Jeżeli osoba, wykonywująca czynności bankowe

kupiła dla klijenta np. 100 akcyj Banku Polskiego po kursie 170 zł., to za podstawę wymiaru opłaty od wykonania umowy komisowej (art. 75 ustęp trzeci u. o. s.) należy zgodnie z § 114 r. w. s. wziąć łączną wartość zobowiązania komisanta wobec osoby trzeciej, u której komisant wymienione akcje kupił. Należy więc wziąć za podstawę wymiaru tylko kwotę 17.000 Zł., a natomiast nie wlicza się do podstawy wymiaru ani kurtażu, zapłaconego maklerowi, ani prowizji należnej komisantowi od komitenta Kurtaż nie wchodzi w rachubę, gdyż jest tylko zwrotem wydatku, poniesionego przez komisanta, prowizja zaś, jakkolwiek stanowi wynagrodzenie za usługę, wyświadczoną przez komisanta komitentowi, również nie wchodzi w rachubę, a mianowicie na mocy wyjątkowego postanowienia, zawartego w punkcie 3 art. 91 u. o. s.

Z tych samych powodów, a mianowicie w myśl powołanego § 114 r w. s. w przypadku, gdy osoba, wykonywująca czynności bankowe na zlecenie klijenta s p r z e d a ł a komuś np. 100 sztuk akcyj Banku Polskiego po 170 Zł., należy wziąć za podstawę wymiaru opłaty stemplowej od wykonania umowy komisowej również 17.000 Zł., nie potrącając kurtażu i prowizji.

14) (na pytanie 11):

Jeżeli osoba, wykonywująca czynności bankowe wręczyła klientowi rachunek w przedmiocie kupna lub sprzedaży papierów wartościowych, a mianowicie rachunek, zawierający wszystkie dane wymienione w § 119 r. w. s., to w wydanem nadto świadectwie pochodzenia nie muszą już być wymieniane szczegóły, które wskazuje powołany § 119. — Ani rachunek wyżej wymieniony ani świadectwo pochodzenia nie podlegają opłacie stemplowej, opłata stemplowa bowiem ma być uiszczona od samej umowy sprzedaży względnie kupna, względnie od wykonania umowy komisowej.

Uiszczenie ma nastąpić gotówką bez wymiaru urzędowego w sposób wskazany w §§ 116, 117 oraz 43 i 44 r. w. s. (obecne brzmienie § 43, 44 i 117 r. w. s. zostało ustalone w punktach 4, 5 i 17 §-u 1 rozporządzenia z dnia 25 lutego 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 237). Obowiązujące przepisy nie wymagają, aby rachunki, o których mowa były wydawane z księgi grzbietowej.—

15) (na pytanie 12):

Pismo, którem osoba, wykonywująca czynności bankowe, potwierdza, że od klienta otrzymała papiery wartościowe do sprzedaży, jest wolne od opłaty stemplowej na mocy art. 91 (punktu 3) u. o. s. —

16) (na pytanie 13):

Pismo, którem wierzyciel wekslowy żąda zwrotu kosztów protestu wekslowego, nie podlega opłacie, jak to już wyjaśniło Ministerstwo Skarbu w wykładni Nr. 10 ogłoszonej w Nr. 6 Dziennika Urzędowego z r. 1927. —

KRONIKA KRAJOWA.

Sprawozdanie z działalności K.K.O. powiatu Świętochłowickiego za 1929 r.

Sprawozdanie Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Świętochłowickiego (woj. śląskie) za drugi rok działalności 1929 cechuje przedewszystkiem jasność w obrazowaniu działalności kasy oraz celowość podawanych informacyj dla wyrobienia sobie pojęcia o sile rozwojowej, wzbudzenia zaufania w czytelniku. Sprawozdanie kasy oszczędności, mającej ze swej istoty jako klientów drobnych rentjerów, winno być nadto pierwszorzędnym środkiem propagandowym, w sposób skuteczny, prosty, budzącym zmysł przedsiębiorczości, oszczędności. Z tych względów ze wszechmiar pożądane są graficzne wykresy, poglądowo i łatwo pouczające o poszczególnych kierunkach działalności kasy. Omawiane sprawozdanie posiada kilka starannie i estetycznie wykonanych wykresów, mówiących o wzroście wkładów, o podziale wkładów według ilości kont i wartości i według zawodów i t. p. Uderzającym jest w działalności kasy wysiłek, mający swe źródło chyba tylko w momentach społecznych, nie w ciasnym interesie kasy, skierowany na akcję oszczędnościową wśród dzieci szkolnych. Kasa prowadzi ją przez sieć kas szkolnych względnie klasowych, które w dniu 31 grudnia liczyły 756 klas w 55 szkołach powiatu. Procentowa ilość kont dzieci szkolnych stanowi 88% ogólnej ilości kont oszczędnościowych, a 1,1% wartości ogólnej wkładów osiągających 31 grudnia 1929 niespełna sumę 6 miljonów. Nie zaniedbuje się też propagandy oszczędnościowej wśród robotników: kasa zmierza do organizowania samodzielnych kas robotniczych w większych zakładach przemysłowych powiatu.

I jeszcze jedno zjawisko do podkreślenia, normalnie zupełnie zrozumiałe, ale dla naszych kas niezmiernie pouczające, jeśli chcą dbać o zdrowy rozwój instytucji. Kasa posiada redyskont w Banku Polskim do wysokości 150.000 zł., z którego — jak mówi sprawozdanie tylko częściowo korzysta. „Otwarty redyskont stanowi tylko kredyt rezerwowy kasy". Saldo tego r-ku wynosi zł. 71.000, t.j. niecałe 50%. O wielkiej ostrożności w udzielaniu kredytów świadczy fakt, że zaledwie 2,9% weksli dyskontowanych zaprotestowano, zaś o niezależności od związku poręczającego udzielanie kredytu tylko gospodarstwom produkcyjnym (72,6% przemysł i rzemiosło, 14,4% banki ludowe, 12,9 handel).

Wreszcie dodać należy, że kasa posiada pięć oddziałów w najważniejszych ośrodkach powiatu. W celach zaś propagandy rozlosowała 318 premij na sumę zł. 2410.— oraz zamówiła film propagandowy, który wyświetlano we wszystkich kinach powiatu.

Na zakończenie kilka słów o sprawach, które winny się znaleźć w sprawozdaniu. W omówionem sprawozdaniu znajduje się wstęp, wzorowany na sprawozdaniach centralnych instytucyj finansowych, omawiający w krótkich słowach, położenie gospodarcze kraju w ogólności i powiatu.

Omówienie ogólnej sytuacji musi się z konieczności ograniczyć do ogólników, znanych powszechnie, natomiast rzeczą niezmiernie pożyteczną byłoby szersze i bardziej szczegółowe omawianie sytuacji gospodarczej powiatu, znajomość której przyczyniłaby się z pewnością do lepszego ocenienia działalności kasy. Kasa faktycznie i prawnie jest silnie związana z powiatem, jego życie gospodarcze jest przedmiotem jej troski i dlatego znać je dokładnie należy. *S. M.*

Kredyty banków państwowych w pierwszem półroczu r.b.

W pierwszem półroczu r b. kredyty banków państwowych podniosły się w porównaniu z rokiem ubiegłym dość znacznie. Źródło tej podwyżki tkwi w dopływie funduszów państwowych na cele budowlane i rolnicze.

I tak:

Kredyty gotówkowe Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego zwiększyły się o 45.8 miljonów

złotych, osiągając na 30 czerwca r.b. sumę zł. 1.196.6 miljonów. Kredyty gotówkowe Banku Gospodarstwa Krajowego wzrosły o 31.7 miljonów złotych, osiągając stan 916,5 miljonów złotych. Kredyty Państwowego Banku Rolnego wzrosły o 14.1 miljonów złotych do sumy zł. 283.1 miljonów.

Pożyczki rządowe, udzielone przez Państwowy Bank Rolny z funduszów administrowanych wzrosły w ciągu czerwca o 10 miljonów złotych, osiągając na koniec czerwca r. b. kwotę 310 miljonów złotych, podczas gdy na początku bieżącego roku wynosiły tylko 253 miljony złotych.

Stan kredytów długoterminowych, udzielanych przez Państwowy Bank Rolny wynosi na dzień 1 lipca r. b. sumę zł. 201.5 miljonów, zaś kredytów meljoracyjnych przyznanych przez Państwowy Bank Rolny — 125 miljonów złotych.

Protesty weksli w czerwcu.

Liczba weksli protestowanych w miesiącu czerwcu r. b. zmalała o przeszło 12 miljonów i wyrażała się ilością 471.347 sztuk na sumę zł. 112.048.000.— Największy odsetek protestowanych weksli przypada w m-cu czerwcu r.b. na województwa centralne (63.831.000 zł.); przyczem dużą rolę odgrywają tu: okręg przemysłowy łódzki (13.096.000 zł.); miasto Warszawa (26.914.000 zł.).

Przeciętna suma protestowanego weksla wynosi zł. 238.

W porównaniu z poprzedniemi miesiącami stan protestów przedstawia się następująco:

styczeń	1930 r.	zaprotestowano	495.157	szt. na zł.	121.111.000.—
luty	„	„	453.298	„ „	112.105.000.—
marzec	„	„	529.128	„ „	131.280.000.—
kwiecień	„	„	491.930	„ „	122.782.000.—
maj	„	„	514.161	„ „	124.484.000.—
czerwiec	„	„	471.347	„ „	112.048.000.—

W poszczególnych miejscowościach wypada:

Miejscowość:	Liczba weksli protest.	Suma (w zł.)	Przeciętna suma weksla
M. st. Warszawa	94.940	26.914.000.—	283
Żyrardów	649	113.000.—	174
Łódź	35.424	8.637.000.—	244
Pabjanice	1.379	242.000.—	176
Tomaszów Mazowiecki	1.503	264.000.—	175
Zgierz	607	164.000.—	270
Kielce	6.069	1.065.000.—	175
Będzin	5.696	865.000.—	152
Częstochowa	5.517	974.000.—	177
Dąbrowa Górnicza	1.671	308.000.—	184
Sosnowiec	6.426	1.328.000.—	207
Zawiercie	2.188	315.000.—	144
Lublin	10.881	2.019.000.—	186
Białystok	6.952	1.118.000.—	161
Wilno	9.623	1.935.000.—	201
Nowogródek	825	253.000.—	306
Brześć n/Bugiem	3.947	559.000.—	142
Łuck	3.579	801.000.—	224
Poznań	9.505	4.551.000.—	479
Bydgoszcz	4.285	1.421.000.—	332
Toruń	1.507	591.000.—	392
Katowice	4.620	1.791.000.—	388
Królewska Huta	2.587	787.000.—	304
Mysłowice	416	92.000.—	221
Bielsko	1.385	459.000.—	331
Cieszyn	375	125.000.—	333
Kraków	10.119	4.384.000.—	433
Biała	744	184.000.—	247
Lwów	12.793	3.899.000.—	305
Stanisławów	3.223	778.000.—	241
Tarnopol	1.849	498.000.—	269

Uzgodnienie statutów spółek akcyjnych z nowem prawem akcyjnem.

Bank Polski zawiadomił zainteresowane sfery, że po 1 stycznia 1931 r. nie będzie uważał za ważne postanowień statutów tych spółek akcyjnych podawczych, które nie uzgodnią swych statutów z nowemi przepisami o prawie akcyjnem.

Spółki akcyjne które nie zarejestrują i nie uzgodnią swych statutów z nowem prawem akcyjnem, mogą zostać pozbawione kredytów w Banku Polskim. Z tych też względów spółki akcyjne winny niezwłocznie dokonać zmian w swych statutach i 2 egzemplarze nowego statutu złożyć w Banku Polskim.

Banki w Polsce.

W roku ubiegłym liczba prywatnych banków akcyjnych w Polsce wynosiła 53, zaś liczba oddziałów posiadanych przez te banki — 161.

Do liczby tej dojdzie Bank Polski z 53 oddziałami, Bank Gospodarstwa Krajowego z 21 oddziałami i Państwowy Bank Rolny z 12 oddziałami.

Wobec tego widzimy, że polska sieć bankowa liczy obecnie 303 placówki bankowe.

Kredyty budowlane dla Gdyni.

W bieżącym sezonie budowlanym wyasygnowano na budownictwo mieszkaniowe w Gdyni zł. 9.200 000, co w porównaniu z latami poprzedniemi wykazuje znaczny wzrost.

Kredyty budowlane dla Gdyni przedstawiają się za poszczególne lata następująco:

rok	1927	—	zł.	1.400.000.—
„	1928	—	„	2.700.000.—
„	1929	—	„	1.900.000.—

Kredyt zastawowy najdrożej może kosztować 9%.

Ministerstwo Rolnictwa porozumiało się z bankami, aby przyznany w sumie 100 miljonów złotych kredyt na rejestrowy zastaw rolniczy dochodził do rolników przy stopie Banku Polskiego, powiększonej conajwyżej o 2½%. Kredyt ten zatem może najdrożej kosztować 9%. Najmniejsza suma udzielonej pożyczki zastawowej określona została na 1000 zł., a to z tego względu, że przy mniejszych pożyczkach nie opłaca się sprowadzenie taksatora, zresztą nawet przy pożyczce 1000 zł. czynności, związane z oszacowaniem objektów zastawowych znacznie podrażają kredyt. W myśl porozumienia z Ministerstwem Rolnictwa banki rozprowadzające kredyt zastawowy będą stosowały przy wydawaniu pożyczek tylko niezbędne formalności, z uwagi na to, że wymagane dotychczas czynności formalne, związane z wydawaniem kredytów zastawowych okazały się dla rolnictwa zbyt uciążliwe.

Bilans handlowy w pierwszem półroczu.

Bilans handlu zagranicznego Polski w ciągu pierwszych 6 miesięcy r. b. zakończył się saldem dodatniem. Wartość w y w o z u z Polski wyniosła za I półrocze r. b. 1.235.211.000.— zł., p r z y w ó z zaś do Polski przedstawiał wartość 1.146.765.000.— złotych, s a l d o więc d o d a t n i e handlu zagranicznego Polski wyniosło zł. 88.446.000.—

Również dodatniem jest saldo handlu zagranicznego pierwszego kwartału bieżącego roku gospodarczego 1930/1 t. j. za m-ce kwiecień, maj i czerwiec r. b.

Wywieziono z Polski w tym okresie towarów na ogólną sumę złotych 577.424.000.— przywieziono do Polski towarów za sumę złotych 553.468.000.—. Wobec czego saldo handlu zagranicznego za pierwszy kwartał bieżącego roku gospodarczego jest dodatnie i wynosi złotych 23.956.000.— Jednakże bilans handlowy za m-c czerwiec r. b. jest ujemny. Przywieziono do Polski w miesiącu czerwcu r. b. towarów 239.463 ton za zł. 177.368.000.—; wywieziono 1.337.938 ton towarów za 169.274.000 zł. W porównaniu do maja r. b. wywóz zmniejszył się w wartości o zł. 29.927.000.— złotych, zaś przywóz o 19.317.000 zł.

Saldo ujemne bilansu za m-c czerwiec wynosi więc złotych 8.094.000.

Spłata długów zagranicznych.

Skarb Państwa spłacił w czerwcu r. b. tytułem spłaty kapitału i odsetek długów zagranicznych oraz gwarancyj Państwa na łączną sumę zł. 11.162.261.—.

Spłaty długów zagranicznych objęły:

Pożyczka stabilizacyjna	— zł.	5.562.332.—
„ Dillona	— „	2.719.185.—
Dług polikwidacyjny	— „	1.446.144.—
Radio Corporation	— „	714.400.—
Dług włoski	— „	535.800.—
Spłata gwarancyj Państwa	— „	184.400.—

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Wkłady oszczędnościowe na dzień 31 maja r. b.

Stan wkładów oszczędnościowych w centralnych instytucjach oszczędnościowych świata przedstawiał się następująco:

kraj:		w walucie kraju:		w złotych: (w tysiącach)
Niemcy	—	Rmk.	9.836.000.—	20.852.320.—
Austrja	zwykłe —	Sch.	678.000.—	970.000.—
	pocztowe —	Sch.	98.000.—	
Belgja	—	Fr.	6.136.000.—	7.547.280.—
Bułgarja	—	Leva	704.000.—	45.056.—
Danja	—	Kr.	2.093.000.—	4 981.340.—
Hiszpanja	—	Pes.	245.000.—	421.400.—
Stany Zjedn. Am. Półn.	—	Dol.	4.507.000.	40.112.300.—
Finlandja		Mark.	4.527.000.	995.940.—
Francja	—	Fr.	12.741.000.—	4.331.940.—
Grecja	—	Dr.	368.200.—	40.502.—
Węgry		Pengö	62.000.	96.100.—
Włochy	pocztowe —	Lire	11 983.000.—	11.984.840.—
	inne —	Lire	14.071.000.—	
Japonja	—	Yen	3.580.000.—	15.895.200.—
Norwegja	—	Kr.	1.823.000.—	4.338.740.—
Holandja	pocztowe —	Guld.	354.000.—	2.233.920.—
	inne —	Guld.	270.000.—	
Rumunja	—	Lei	225.000.—	11.951.—
Anglja	—	F. szt.	362.300.—	15.687.590.—
Rosja Sowiecka	—	Rb.	612.900.—	2.807.082.—
Szwecja	—	Kr.	304.000.—	723.520.—
Szwajcarja	—	Fr.	1.864.000.—	3.206.080.—
Czechosłowacja	—	Kor.	18.525..000.—	4.816.500.—
Jugosławja	—	Din.	145.600.—	250.432.—

Austrjacka pożyczka inwestycyjna.

Austrja uzyskała obecnie pożyczkę zagraniczną inwestycyjną, o którą zabiegała od 3 lat. Pożyczka inwestycyjna została podzielona na duże transze, z których pierwsza 439 miljonów szyl. została rozpisana na różnych rynkach finansowych świata. Obligacje pożyczki oprocentowane à 7 w stos. rocznym będą spłacane w ciągu 27 lat po kursie 103, przy kursie emisyjnym 95 dla nabywców i 5 punktów zarobkowych dla banków, które przeprowadziły emisję pożyczki. Jedynie grupa banków austrjackich, przeprowadzająca emisję wewnętrzną płaci za obligacje po 92%, wobec zwolnienia pożyczki od opłat stemplowych. Rząd austryjacki uzyska z pożyczki 396.5 miljonów szylingów. Porównując kurs emisji i kurs spłaty (90% i 103%) koszty pożyczki wynoszą 8.25% zaś rentowność dla nabywców 7.65%. Rząd zobowiązał się w przeciągu roku nie zaciągać pożyczek zagranicznych i zabezpieczył emitowaną pożyczkę wpływami z monopolu tytoniowego i ceł. Po pięciu latach pożyczka może ulec konwersji.

Z ogólnej sumy 439.26 miljonów szylingów przypada:

na Stany Zjednoczone Am. Półn.	— Dol.	25.000.000.—
„ Wielką Brytanję	— F. szt.	3.500.000.—
(z sumy F. szt. 3.500.000.— dla Holandji przypada	— F. szt.	500.000.—)
na Włochy	— Lir.	100.000.000.—
„ Szwecję	— Kor.	10.000.000.—
„ Szwajcarję	Fr. szw.	25.000.000.—
i na Austrję	— Sch.	50.000.000.—

Subskrypcja wypadła dobrze, jedynie konsorcjum brytyjskie emisyjne zmuszone będzie przejąć 63% z sumy funt. szt. 3.000.000.— wobec pokrycia jedynie 37% na rynku angielskim. Francja udziału w emisji nie wzięła.

Turecki Bank Emisyjny.

Rząd turecki przedłożył Zgromadzeniu narodowemu projekt ustawy Banku Państwowego. Przyszły bank ma się nazywać Centralnym Bankiem Republiki Tureckiej. Będzie on Towarzystwem Akcyjnem. Bankowi będzie służyło przez przeciąg lat piećdziesięciu wyłączne prawo emisji biletów bankowych, jako prawnego środka płatniczego.

Kapitał zakładowy banku będzie wynosił 25 miljonów funtów tureckich i podzielony będzie na 250.000 akcyj po 100 funtów tureckich każda.

Oprócz organizacji banku centralnego projekt ustawy przewiduje środki, zmierzające ku stabilizacji monety tureckiej drogą utworzenia funduszu rezerwowego, który zabezpieczy obieg pieniężny papierowy, wynoszący obecnie 158.748.563 funty tureckie. Na założenie powyższej rezerwy Rząd turecki przekaże bankowi wszelkie fundusze i walory, jakiemi rozporządza oraz złote monety i złoto w sztabach, znajdujące się w posiadaniu wszystkich urzędów państwowych i samorządowych.

Kryzys giełdowy w Japonji.

Japonja przeżywa obecnie dość silny kryzys giełdowy. Cały szereg papierow procentowych spadł poniżej wartości nominalnej Minister Skarbu, zapytany, jakie środki zaradcze przedsięweźmie państwo, aby załagodzić kryzys giełdowy, odpowiedział, że Rząd nie zamierza interwenjować w powyższej sprawie, natomiast zezwala na załatwienie tej sprawy drogą polubowną.

Moneta Watykanu.

Wkrótce ma być podpisana konwencja między Stolicą Apostolską a rządem włoskim, na mocy której mennica włoska

przyznane będzie miała wyłączne prawo wybijania monety watykańskiej.

Moneta ta będzie notowana według kursu urzędowego na giełdach terytorjum włoskiego.

Reforma walutowa w Szwajcarji.

Szwajcarska Rada Związkowa ogłosiła ostatniemi czasy projekt ustawy walutowej, wraz z obszernemi uzasadnieniami.

Dotychczas w Szwajcarji obowiązuje waluta dwumetalowa (złoto, srebro). Obecny projekt przewiduje przejście Szwajcarji na monetę złota.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW.

„Przegląd Gospodarczy".

Wyszedł z druku zeszyt 15 „Przeglądu Gospodarczego" z dnia 1 sierpnia, zawierający następującą treść:

„Prace nad budową programu rolnego" — Z. R.; „Polityka premjowania wywozu" — S. Fr. Królikowski; „Problem czasu pracy w kopalniach węgla na XIV Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genewie w czerwcu 1930 r." — Inż. Marjan Szydłowski; „Międzynarodowy Instytut Naukowej Organizacji Pracy" — Jan Rosner; „Ruch składów w Stanach Zjednoczonych A. Półn i w Niemczech" — W. C-ski.

Ponadto zeszyt zawiera Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 14 sierpnia r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary $8.86^1/_2$—$8.90^1/_2$

Papiery %% w zł. zł.:

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	—
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. poż. Konwer. 1924 r.	—
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	112.—
5% Poż. Premjowa 5.II-1926 r. (5 dol)	64.— —65.—
10% Pożyczka kolejowa	103.—
7% poż. stabilizacyjna	—
Akcje Banku Polskiego	164.50 165.—

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu) —	4.61
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.) —	2.10
Ruble srebrne (drobny bilon)	1.03

Gram czystego złota — 5.9244.

Z giełdy zbożowej.

W dniu 14 sierpnia 1930 r. notowano na Warszawskiej giełdzie zbożowej: żyto — 19.— — 20.—, pszenica stara—bez obrotów, pszen. nowa — 30.— — 32.—, owies jednolity — 21.— — 22.—, jęczmień — 22.50 — 23.50.

Ceny za 100 kg. Obroty zwiększone. Usposobienie spokojne.

Sprawozdanie Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Zdołbunowskiego w Zdołbunowie.

Bilans Zamknięcia na dzień 1 stycznia 1930 r.

Aktywa

L. p.		ZŁOTYCH	ZŁOTYCH
1	**Kasa**	—	5.860,95
2	**R-ki bieżące w bankach:**		
	Bank Gospodarstwa Krajowego o. Równe	1.065,—	
	P. K. O. Warszawa	3.232,92	4.297,92
3	**R-ki „Nostro"**	—	9.628,—
4	**Własne papiery %%**	—	7.718,—
5	**Kupony bieżące**	—	227,45
6	**Weksle w portfelu**		
	Pożyczki na cele ogólno gospodarcze	513.990,85	
	„ pod zastaw papierów %%	3.471,—	
	„ komunalne	14.000,—	
	„ rzemieślnicze	3.619,50	
	„ na nasiona selekcyjne	15.382,05	
	„ „ nawozy sztuczne	60.527,48	
	„ klęskowe	5.182,68	
	„ pod zastaw towarów	1.600,—	
	„ dłużej terminowe	103.623,29	
	„ na zakup eternitu	152.917,85	
	„ „ spółki maszynowe	25.202,50	
	„ „ wznowienie sadów	3.508,63	903.025,83
7	**Pożyczki zaległe**	—	72.925,62
8	**R-ki bieżące zabezpieczone**	—	63.098,40
9	**Towary:**		
	nasiona selekcyjne	—	5.390,97
	nawozy sztuczne	—	2.692,03
	eternit	—	74.452,41
10	**Ruchomości:**		
	urządzenie biura i skarbca	14.349,87	
	magazyn	37.942,—	52.291,87
11	**Wydatki na kupno domu i inwestycje**	—	8 207,48
12	**Sumy przechodnie**	—	16.929,36
13	**Kaucje**	—	1.000,—
14	**Odsetki okresu przyszłego**	—	25.052,81
			1,252.799,10
15	**Dokumenty na inkaso**	—	151.304,40
16	**Towary zdeponowane**	—	12.650,10
			1,416.753,60

Pasywa

L. p.		ZŁOTYCH	ZŁOTYCH
1	**Kapitały:**		
	zakładowy	26.500,—	
	rezerwowy	10.615,73	
	amortyzacyjny	1.544,40	
	na pokrycie strat na pożyczk. weksl.	1.211,16	
	„ „ „ wynikłych z różnicy kursowej na papierach %%	677,25	40.548.54
2	**Wkłady:**		
	na książeczkach oszczędn. bezterminowych	162.833,26	
	„ „ „ terminowych	52.581,94	
	„ R-kach czekowych	57.957,02	273.372 22
3	**R-ki „Loro"**	—	17.063,18
4	**R-ki bieżące zabezpieczone**	—	1.649,26
5	**Kredyty bankowe:**		
	Na zwiększenie kapitału obrotowego		
	1. P.B.R. (lokata na książecz. oszczędn.)	184.927,—	
	2. B. Gosp. Kraj. o/Równe kredyt rzemieśln.	15.000,—	199.927,—
	Celowe:		
	P. B-k Roln. kredyt dłużej terminowy	100.000,—	
	„ „ „ „ na spółki maszynowe	50.000,—	
	„ „ „ „ w nawozach sztucznych	49.302,27	
	„ „ „ „ w eternicie	224.784,18	
	„ „ „ „ na wznowienie sadów	7.800,—	
	„ „ „ „ dla poszkod. klęski grad.	30.000,—	461.886,45
6	**Redyskonto**		198.820,—
7	**Sumy przechodnie**		19.098,28
8	**Odsetki okresu przyszłego**		31.489,26
9	**Zyski**		8.944,91
			1,252.799.10
10	**Różni za inkaso**		151.304.40
11	**Różni za towary zdeponowane**		12.650,10
			1,416.753,60

Rachunek Strat i Zysków za rok 1929.

Winien

	ZŁOTYCH
1) Odsetki zapłacone	92.368.38
2) Prowizje	444,95
3) Koszta Handlowe	79.616,43
4) Spisano z rachunku zaległych pożyczek, należności wątpliwe	241,02
5) Straty na różnicach kursowych	16,—
Z y s k	8.944,91
R a z e m	181.631,69

Ma

	ZŁOTYCH
1) Odsetki pobrane	118.985,68
2) Prowizje i zwroty	49.309,12
3) Różnice kursowe na własnych papierach procentowych	25,34
4) Zwrot wątpliwych należności	31,80
5) Dochód magazynów towarowych	13.279,75
R a z e m	181.631,69

Druk J. Górnickiego, Warszawa — Nowy Świat 57.